

Predgovor

..... mag. Betka Vrbovšek, Predsednica programskega sveta

Predšolsko obdobje, pravi Kurikulum za vrtce, je najpomembnejše obdobje za razvoj govora in jezika, ki vključuje komunikacijo z odraslimi in otroki, seznanjanje otrok s pisnim jezikom ter doživljanje književnosti.

Jezik je vpleten tudi v vsa druga kurikularna področja: matematiko, družbo, naravo, gibanje in umetnost. S pomočjo jezika se izražamo in razodevamo, jezik nas povezuje z drugimi in s svetom. V jeziku tudi razmišljamo, ustvarjamo, doživljamo in vrednotimo.

Pojmovanje pismenosti se je v zadnjih desetletjih v modernih družbah razširilo od alfabetske zmožnosti na funkcionalno pismenost v družbi.

Kaj vpliva na razvoj bralne in pisne zmožnosti? Kako pomembno je za razvoj pismenosti predšolsko obdobje? Kaj lahko in moramo na tem področju storiti že v predšolskem obdobju?

Pri vodenju otrok ni nič nepomembnega, še posebno pomemben pa je jezik, zato bi moral vsak vzgojitelj področje jezika dobro poznati, svoj govor pa tudi izpopolnjevati in bogatiti. Od kakovosti komunikacije in znanja o jeziku, ki ga ima vzgojitelj, je v veliki meri odvisna strokovnost in uspešnost vzgojno-izobraževalnega dela z otroki v posameznem oddelku vrtca.

Vzgojitelj spremlja otroka od neverbalnega izražanja in prvih besed v drugem letu življenja, pa vse do predbralnih in predpisnih spretnosti v zadnjem letu pred vstopom v šolo. S kakovostno komunikacijo v načrtovanih in spontanih usmerjenih dejavnostih, z vključenostjo v simbolne igre, s književno vzgojo in s seznanjanjem s konceptom tiska omogočimo otrokom razvoj govora in jezika.

Smo v tem procesu uspešni?

Odgovoru na to samoevalvacijsko vprašanje je namenjen tudi sedmi posvet Dobre prakse za vzgojiteljice in vzgojitelje predšolske vzgoje. Obenem želimo poglobiti tudi teoretično znanje o jeziku, kar bomo storili s sodelovanjem odličnih strokovnjakov s področij učenja in posredovanja znanja jezika.

Vzgojiteljeve kompetence segajo tudi na področje opazovanja in poslušanja, dokumentiranja in posredovanja spoznanj o razvoju govora in jezika otrokovim staršem.

Zbornik teoretičnih predavanj priznanih avtorjev in prispevkov vzgojiteljev je odlična dopolnitev strokovnega srečanja, v pomoč pa bo tudi tistim, ki se posveta niso mogli udeležiti.

Kazalo

Plenarni referati

11

- 12 • • • **Spodbujanje razvoja jezikovne zmožnosti in Kurikulum za vrtce**
Prof. dr. Simona Kranjc, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
- 22 • • • **Besedna komunikacija med vzgojiteljem in otrokom, spremljanje in dokumentiranje procesa**
Tatjana Devjak in Tomaž Petek, Pedagoška fakulteta v Ljubljani, Univerza v Ljubljani
- 30 • • • **Spodbujanje jezikovnih zmožnosti pri predšolskem otroku s književno vzgojo**
Izr. prof. dr. Dragica Haramija, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta in Filozofska fakulteta
- 38 • • • **Socio-kulturno okolje in področje jezika v vrtcu**
Mag. Betka Vrbovšek, revija Vzgojiteljica

Od neverbalnega izražanja do prvih besed

43

- 44 • • • **Govorna aktivnost otrok pri dnevni rutini v prvem starostnem obdobju**
Nina Križanec in Petra Kozar, Vrtec Studenci Maribor
- 47 • • • **Portfolio kot pripomoček pri spodbujanju neverbalnega in verbalnega izražanja v prvem starostnem obdobju**
Mojca Grošelj Radulovič, Vrtec Litija
- 50 • • • **Spodbujanje verbalne komunikacije pri naglušnem otroku v prvem starostnem obdobju**
Marija Rupnik, Vrtec Kurirček Logatec
- 53 • • • **Igra malčkov z materialom: blago**
Mojca Erjavec, OŠ Log - Dragomer, Vrtec Log - Dragomer
- 57 • • • **Dnevna rutina – spodbuda za učenje matematike in predopismenjevanja**
Urška Zalokar, Vrtec Zarja Celje
- 60 • • • **Spodbujanje govora pri otroku v prvi starostni skupini**
Katarina Petrič, dipl. vzg., Vrtec Vrhnika
- 63 • • • **Neverbalna in verbalna komunikacija malčkov pri različnih dejavnostih**
Ksenja Sajovec, Vrtec Najdihojca, Kranj
- 67 • • • **Ko igralnica postane gledališče – od verbalne do neverbalne komunikacije**
Liljana Cirar, Vrtec Litija
- 70 • • • **Tudi jaz govorim**
Anja Korošec, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica
- 73 • • • **Hiša, ki bi rada imela sonce**
Nada Faganel, Kranjski vrtci
- 77 • • • **Od neverbalnega do besednega izražanja**
Nataša Janžič, Vrtec Tončke Čečeve Celje
- 80 • • • **Vključevanje albansko govorečega otroka v komunikacijske procese v oddelku in usvajanje slovenskega jezika**
Nevenka Boškin, Vrtec Nova Gorica
- 83 • • • **Jaz in ti, ti in jaz**
Tatjana Šepec, Vrtec Ledina Ljubljana
- 86 • • • **Porajajoči se jezik v 1. starostni skupini pri vsakodnevnih dejavnostih**
Lea Despotovski Ketiš, VVZ Kekec Grosuplje

- 89 • Igra z bibami
• Ljudmila Zidar, VIZ Vrtec Mavrica Izola

Književno delo kot izhodišče nove vzgojno-izobraževalne teme ali projekta

95

- 96 • Ustvarjanje gledališke predstave
• Nadja Božeglav, Vrtec Sežana
- 100 • Pesnjenje s pesnikom
• Taja Ožbolt, VVZ Kekec, Grosuplje
- 105 • Račka bere
• Olga Ambrožič, Vrtec Mladi rod, Ljubljana
- 108 • Pravljica in pravljичni junak kot motivacijsko sredstvo
za pokrivanje vseh področij kurikula
• Anita Golob, Vrtec Zelena jama, enota Vrba, Ljubljana
- 111 • Počitniška doživetja ob pravljici
• Marjana Črnlogar, Otroški vrtec Ajdovščina
- 114 • Lutka kot sredstvo jezikovne spodbude
• Olga Pintar, Vrtec Zarja, Celje
- 117 • Kako sem dobil ime
• Karmen Mavrič, Vrtec Semedela, Koper
- 120 • Knjižnica – vir informacij, znanja in idej
• Anuška Blaško, Vrtec Kurirček, Logatec
- 123 • Glasbena pravljica Kdo je napravil Vidku srajčico
• Anija Satler, dipl. vzg., Vesna Hriberšek, dipl. vzg., Sanja Kolšek, dipl. soc. ped., Osnovna šola Polzela, enota vrtec
- 130 • Pravljica spodbuja pozitivno vedenje otrok
• Albina Bračko, JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah
- 134 • Spet se bova videla (Moritz Petz, Quentim Greban)
• Lidija Fister, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica
- 136 • S pravljico skozi igro in ustvarjanje
• Mojca Sirk, dipl. vzg., Vrtec Zarja, Celje
- 140 • Književno delo kot izhodišče nove vzgojno-izobraževalne teme
oz. projekta ali »Pod medvedovim dežnikom«
• Andreja Žerak, OŠ Bistrica ob Sotli, enota vrtec Pikapolonica
- 143 • Pravljica - čarobni svet novih pojmov in besed
• Maja Vidmar in Špela Prijatelj, Vrtec Viški gaj, Enota Bonifacija
- 146 • Muca Copatarica v prvem starostnem obdobju
• Adrijana Simončič, Vrtec Kolezija, Ljubljana
- 149 • Leto ljudskih in pravljичnih junakov
• Simona Jekovec in Mateja Mušič, OŠ Matije Valjavca Preddvor – vrtec Čriček
- 153 • Pedenjped in strah
• Mateja Kos, dipl. vzg., OŠ Dobrna, enota vrtec

Predstavitev jezikovnih iger iz prakse

157

- 158 • Skozi igro do grafičnega in fonološkega zaznavanja pisnih simbolov
• Urška Mastnak, dipl. vzg., Vrtec Zarja Celje
- 163 • Bibarije in gibalne igre v vrtcu
• Alenka Kalan, vzg., Kranjski vrtci
- 167 • An, ban, pet podgan
• Darja Lugarič, dipl. vzg., in Katja Guzej, vzg., JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah

-
-
- 170 • Od neverbalnega izražanja do prvih besed
• s pomočjo bibarij in ljudskih prstnih iger
• Branka Pavasovič Rus in Katja Klun, Vrtec Mladi rod, Ljubljana
-
- 174 • S pomočjo gibalnih pesmic ustvarjamo prostor za celostni razvoj
• Nataša Ožir Žurej, Vrtec Anice Černejeve
-

Verbalna komunikacija kot vir informacij, zabave, humorja in ugodnja 177

-
-
- 178 • Učenje poslušanja kot osnova za razvoj govora in razumevanja
• Petra Medvešek Ivič, Vrtec Zelena jama, Ljubljana
-
- 181 • Jezikovne in gibalne govorne igre v prvem starostnem obdobju
• – vir ugodja, zabave in humorja
• Cvetka Serec, vzg., Vrtec Murska Sobota
-
- 185 • Poslušaj in razumel boš. Povej in razumel bom.
• Polonca Krobat in Iris Virant, JZ otroški vrtec Šmarje pri Jelšah
-

Primeri predbralnih in predpisalnih spretnosti 189

-
-
- 190 • Dopisovanje z vrtcema v Ameriki in Afriki
• Monika Traven, dipl. vzg., Kranjski vrtci
-
- 193 • Spodbujanje predbralnih sposobnosti v skupini otrok
• prvega starostnega obdobja
• Nataša Grginič, Vrtec Kurirček Logatec
-
- 196 • Dejavnosti, s katerimi razvijamo predbralne in predpisalne spretnosti
• Zdenka Matjaž, Vrtec Velenje
-
- 200 • Ne poznam črk, a berem
• Dragica Ropret Žumer in Helena Sprager, Vrtec Viški gaj, Ljubljana
-

Primeri otrokovega pripovedovanja zgodb 205

-
-
- 206 • Čarobna srajca – projekt sodelovanja s starši, vzgojitelji in logopedinjo
• Petra Bor, VVZ Kekec Grosuplje
-
- 210 • Primeri otrokovega pripovedovanja zgodb
• Tatjana Pavlič, dipl. vzg., Vrtec Nova Gorica
-
- 214 • Palček Bralček – žepna pravljica
• Sabina Kukovec, OŠ Zgornja Kungota, enota vrtec
-
- 218 • Ocenjevanje otroškega govora pri pripovedovanju zgodbe ob slikanici
• Katja Štumberger, Vrtec Vrhnika
-
- 221 • Jezikovno ustvarjanje z lutko – Kaj je pod zemljo?
• Nataša Mlinarič, dipl. vzg., OŠ Lenart, enota vrtec
-
- 225 • Spodbujanje pripovedovanja
• Jana Štok Pavlin, Vrtec Sežana
-
- 228 • Pomen branja in pripovedovanja
• Irena Dovjak, OŠ Dobrova, Vrtec-enota Dobrova
-

Jezik v simbolnih igrah 233

-
-
- 234 • Govorno izražanje otrok v simbolnih igrah
• Anja Kopše, Vrtec Tončke Čečeve Celje
-

Seznanjanje otrok s konceptom tiska

239

-
- 240 • **Vloga medijev pri spodbujanju jezikovnega razvoja v prvem starostnem obdobju**
 - Anita Punčuh, Vrtec pri OŠ Kungota – enota Vrtec Kungota
- 244 • **Potobralček**
 - Vanja Grdadolnik in Dominika Vilčnik, Vrtec Borisa Pečeta Maribor
-

Druga področja jezika v kurikulumu vrtca

249

-
- 250 • **Vrtec in družina z roko v roki pri otrokovem govornem razvoju**
 - Mojca Meke, dipl. vzg., Vrtec Anice Černejeve Celje
- 254 • **Jezikovne ustvarjalne igre**
 - Olga Bernik Zor, dipl. vzg., Osnovna šola Trzin, enota Žabica
- 260 • **Vrednotenje otrokovega govornega razvoja**
 - Mira Oblak, Vrtec Kurirček Logatec
- 265 • **Spodbujanje razvoja govora v vrtcu**
 - Petra Zafran, dipl. vzg., Vrtec Postojna
- 269 • **Ocenjevalna lestvica kot pomoč pri (samo)evalvaciji strokovnega delavca v kontekstu spodbujanja govornega razvoja**
 - Sabina Jurkošek, JZ Otroški vrtec Šmarje pri Jelšah
- 272 • **Z izbiro teme do bogatejšega besedišča**
 - Metka Blatnik, Vrtec Jarše Ljubljana
- 275 • **Pomen pravljice za jezikovni razvoj otroka**
 - Ivana Arh Zagoričnik, Viški vrtci, Ljubljana
-

Izjava:

Podani prispevki sestavljajo zbornik posveta navedenega na naslovni strani. Prispevki predstavljajo stališča avtorjev, ki niso nujno usklajena s stališči organizatorjev posveta. Organizatorji tudi ne sprejemajo nobene formalne odgovornosti zaradi morebitnih avtorjevih napak ali netočnosti.